

ALİ ULVİ ÖZDEMİR'E REDDİYE

Erol AKCAN*

Ali Ulvi Özdemir'in Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü tarafından yayımlanan Atatürk Yolu Dergisi'ndeki makalesi¹, “*bir bilimsel makale nasıl olmamalıdır?*” sorusuna yanıt arayan herkese ve özellikle Cumhuriyet Tarihi alanında yüksek lisans ve doktora ihtisası yapan bütün öğrencilere tarih araştırma yöntem ve teknikleri dersinde örnek olarak okutulmalıdır! Bu eleştiri yazısını yazmak iki sebepten dolayı boynumuzun borcudur. Birincisi, Özdemir'in makalesinin konusu olan Demirci Mehmet Efe üzerine yapılmış ve resmi bir kurum tarafından yayımlanmış çalışmamızın olması², ikincisi ise bu ülkenin düşman işgalinden kurtuluşunda ve kuruluşunda katkısı bulunan Demirci Mehmet Efe başta olmak üzere Kuva-yı Milliyecilerin aziz hatırasına olan saygı ve minnet duygusudur. Bilimsellik adına, bilimsel yol ve yöntemlerin dışına çıkarak yayımlar yapılması ve bu yayımların internetin sağladığı imkânlar sayesinde hızla yayılması kamuoyunda bilgi kirliliğinin oluşmasına ve tarihi hakikatlerin ters yüz edilmesine yol açmaktadır. Nitekim Özdemir'in üzerinde duracağımız bu makalesinden sosyal medya aracılığıyla haberimiz olmuştur³.

* Doç. Dr. Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, E-Posta: erolakcan@trakya.edu.tr. <https://orcid.org/0000-0003-3580-4466>

¹ Ali Ulvi Özdemir, “*Yaklaşım Farklılıkları Açısından Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye Katılışı ve Kuva-yı Milliye Bünyesindeki Faaliyetlerinin Niteliği*”, **Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi**, S. 62 (Bahar 2018, s. 199-252) Makalenin geliş ve kabul tarihleri: 20.07.2016-08.03.2018.

² Erol Akcan, **Milli Mücadele'de Demirci Mehmet Efe (1919-1920)**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2014.

³ Teoman Alpaslan, isimli birisi Twitter hesabından Demirci Mehmet Efe'nin vefatından sonra Harbiye Askeri Müzesi'ne verilen eşyalarının fotoğraflarını paylaştıktan sonra bu fotoğrafların altına şu ifadeleri yazmıştır: “Askeri müzeden katilin (Demirci Mehmet'in) giyneği kaldırılmalıdır. Asker katili, eşkıya, toplu katliamcı ve altın hırsızından Milli Mücadele kahramanı olmaz, cepheden kaçmıştır. Sakarya'da ve Büyük Taarruzda dağlarda koyun çevirmiştir. “İstiklal Madalyası” geri alınmalıdır.” Bu yazılanlara itiraz ettiğimiz

Bu yazıya Özdemir'in makalesinde yer alan şu ifadeleri alıntılıyarak başlamak istiyoruz: "Tarihsel olguları yerli yerine otururken güncel siyasetin ve duygusallığın dışında kalıp bütününü bilim kendi iç mantığı ve dürüstlüğüyle hareket etmek, olgulara bağlı kalmak esastır. Kuva-yı Milliye kavramının çok daha sonra ve günümüzde daha idealist bir anlam kazandığı doğrudur. Ama tarihsel olayları ve bu olaylara denk düşen kavramları tarihin bir bilim dalı olduğunu unutmadan yorumlamak gerekir⁴."

Ne kadar güzel sözler değil mi? Pekâlâ, Özdemir makalesini kaleme alırken bu ilkelere riayet etmiş midir? Maalesef hayır. Öncelikle herhangi bir konuda bilimsel makale yazmadan önce, yapılacak ilk iş, sizden önce aynı konuda bir bilimsel çalışmanın yapıp yapılmadığına bakmaktır. Sonra bu çalışmalardaki bilgileri, yaklaşım tarzını ve bakış açısını gözden geçirirsiniz. Eğer bu çalışmalardaki yaklaşım tarzının dışında yeni bir yaklaşım tarzı getiriyorsanız ya da farklı ve yeni bilgiler ortaya koyarsanız yeni bir çalışma yapmış ve tarih bilimine katkı sağlamış olursunuz. Sizden önceki çalışmalarda yapılan tespitleri ve varılan sonuçları atıf yapmadan, referans göstermeden kullanmak bilimsel etiğe uygun düşmez. Özdemir'in makalesinin kaynakçasına ve dipnotlarına göz atıldığı zaman bizim bu konudaki eserimizi gördüğü ve fakat Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımı ile ilgili tespitlerimizi görmezden geldiği fark ediliyor. Dolayısıyla bizim daha önce yaptığımız tespitleri ve vardığımız sonuçları sanki kendisininmiş gibi yansıtıyor! Bunu yaparken oldukça ustaca davranıyor. Özdemir, Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımı ile ilgili iki "teori" üzerinden hareket ediyor. Bu "teori"lerden ilkinin Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımını daha geç bir tarihe işaretlediğini ve bu teoriyi savunanlardan birinin Sıtkı Aydınel olduğunu belirtiyor⁵. Sıtkı Aydınel ve daha pek çok kaynakta Demirci Mehmet Efe'nin Yörük Ali ve arkadaşlarından çok sonra bir tarihte Kuva-yı Milliye'ye katıldığına gerekçe olarak Demirci Mehmet Efe'nin Bozdoğan ve Karacasu kasabalarına düzenlediği baskınlar gösterilir. Özdemir, Sıtkı Aydınel başta olmak üzere bu gerekçeyle Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımını geç bir tarihte işaretleyen araştırmacıların "*Kuva-yı Milliye'ciler ya da bu örgüte katılanlar, bir anlamda ahlaki olarak üstün vasıflı insanlardır ve "kötü" şeyler yapmazlar. Ancak bu "kötü" davranışları bırakırlarsa Kuva-yı*

zaman bu Twitter kullanıcısı bize yanıt olarak Ali Ulvi Özdemir'in makalesinin linkini göndermiştir.

⁴ Özdemir, a.g.m., s. 236.

⁵ A.g.m, s. 201.

Milliye'ye katılmış olurlar” gibi bir ön kabulle meseleye yaklaştıklarını ifade ediyor. Emekli General Sıtkı Aydınel'in böyle bir “genel kabulü” nün olup olmadığını bilemiyoruz, şu kadarını ifade etmeliyiz ki bir tarihçi, kendisinden önce aynı konuda araştırma yapan bir meslektaşını böyle bir “genel kabule” sahip olduğuyla itham ettiği zaman bu iddiasına referans göstermelidir. Aksi takdirde niyet okumuş olursunuz.

Özdemir, Demirci Mehmet Efe'nin Bozdoğan kasabası ve Karacasu kazasına yaptığı baskınlar ve banka soygunları hakkında bilgi verdikten sonra şu sonuca varmaktadır: *“Dolayısıyla Demirci Mehmet Efe'nin bu eylemlerini basit bir eşkıyalık olarak nitelendirmek ve bu eylemlerden sonra Milli Mücadele'ye katıldığını söylemek doğru olmaz. Tam tersine Milli Mücadele'ye katılmaya karar vermiş ve bu eylemlerini de bu kapsamda (Kuva-yı Milliye bünyesinde) bir eylem olarak gerçekleştirdiği açıklaması gerçeğe çok daha yakın bir açıklama olmaktadır.”*⁶

Özdemir'in, Demirci Mehmet Efe'nin Bozdoğan ve Karacasu baskınlarını, Kuvâ-yı Milliye bünyesinde gerçekleştirilmiş eylemler olarak ele alan yaklaşımı ve tespiti, kendisine değil, bize aittir. Çalışmamızın, “Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye Katılması” başlıklı bölümünü okuyacak olan herkes bunu fark edecektir⁷. Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılım sürecini “hazırlık” ve “cephe katılımı” başlıkları altında ayrıntılı bir şekilde incelemiş ve bu inceleme neticesinde onun Kuva-yı Milliye'ye katılımı ile ilgili olarak şu sonuca varmıştık: *“Demirci Mehmet Efe'nin mücadeleye hazırlık aşaması olarak değerlendirdiğimiz bu faaliyetleri (özellikle Bozdoğan Baskını ve Karacasu'daki faaliyetleri), Gökbel, a.g.e., s. 165-167'de, Aydınel, a.g.e., s. 241,242'de tamamen eşkıyalığa dönük hareketler olarak değerlendirilmiştir. Oysaki Demirci Mehmet Efe'nin bu iki kasabadaki faaliyetlerinden birincisi, mücadele için aine ve mücahit ihtiyacına, ikincisi ise, kendisini affettirebilmek ve bölgede hükümet adına asayiş ve düzeni temin eden meşru bir kuvvet olabilme amacına yönelik faaliyetlerdir.”*⁸

Görüldüğü üzere, Sıtkı Aydınel de dâhil olmak üzere Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımını oldukça geç bir tarihe işaretleyen ve onun yaptığı bazı faaliyetleri eşkıyalığa matuf olarak değerlendiren iddialar, ilk defa bizim çalışmamızda kabul edilmemiş ve Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımı ile ilgili farklı bir yaklaşım getirilmiştir. Özdemir,

⁶ A.g.m, s. 235.

⁷ Akcan, a.g.e., s. 17-24.

⁸ Akcan, a.g.e, s. 23, dipnot: 78.

daha önce bizim yaptığımız tespitleri ve vardığımız sonuçları eserimizi referans göstererek vermek yerine, sanki kendisinin yaptığı bir saptama ve yaklaşım olarak yansıtmaktadır. Özdemir, makalesinde iki değil üç teori üzerinden hareket edebilirdi. Birinci teori olarak Sıtkı Aydınel'in yaklaşımını, ikinci teori olarak bizim yaklaşımımızı ortaya koymalı şayet varsa kendisinin geliştirdiği yaklaşımı ya da bakış açısını üçüncü bir teori olarak öne sürmeliydi. Ancak bu takdirde bilimsel bir makale yazmış olurdu. Özdemir, eserimize referans vermek gibi basit bir yöntemden kaçındığı gibi bakınız şahsımızı ve bir başka araştırmacıyı neyle itham ediyor:

Özdemir, Demirci Mehmet Efe'nin İzmir'in işgalinden sonra gerçekleştirdiği Bozdoğan kasabası baskını üzerinde durmaktadır. Bu baskının tarihini çalışmamızın 19. sayfasında, Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve Genelkurmay arşivinden aldığımız belgeleri referans göstererek 10 Haziran 1919 olarak saptadık. Ayrıca, bu belgeleri referans göstererek çalışmamızın 19 ve 117. sayfasında Demirci Mehmet Efe'nin bahsi geçen kasabadaki bankayı soymakla kalmayıp kasabadaki mahkûmları ve jandarmanın elindeki silahları da götürdüğünü, bu soygunun “mücadeleye yardım ve mücahit tedariki” amacıyla yapıldığını ilgili arşiv vesikalarına dayanarak ifade etmiştik.

Özdemir, makalesinde, bahsini ettiğimiz bu vesikalardan BOA'ya ait olan belgeyi kullanan bir araştırmacının⁹ tezini kaynak gösterdikten sonra 16. numaralı dipnotunda, bazı varsayımlar ileri sürerek “*bu belgenin ya içeriği tam incelenmemiştir ya da bu belge şüphelidir*” kanaatine varmaktadır. Özdemir, bu kadarla da kalmayarak ilgili dipnotta bir not düşüp bu notunda bahsi edilen tezdeki bazı ifadelerle Sıtkı Aydınel'in çalışmasındaki ifadelerin aynı olmasından hareketle tezin sahibini “*bilim ahlakına uygun olmayan bir anlayış*” içerisinde olmakla itham etmiştir.

Elbette, bu ifadeler tezin sahibini ve bu tezi kabul eden jüri üyelerini bağlamaktadır. Ancak, Özdemir, tam bu ifadelerinin peşine bahsini ettiğimiz BOA'ya ait belgeyi, çalışmamızın 19. sayfasında “aynı yazılımla”(ne demekse? E.A) kullandığımızı, aynı dipnotta belgenin ATASE Arşivi'nde yer alan bir başka belgeyi referans verdiğimizize işaret ediyor ve şu ifadeleri kullanıyor: “*..Ancak kitabının sonundaki ekler arasında bu belge nedense yoktur. Ayrıca Akcan, bu dipnota eklediği kendi açıklamasında belgenin*

⁹ Hakkı Gürkan Ganız, **Milli Mücadele Başlarında Aydın Sancağı (1919-1920)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, 2007, s. 98.

mahkûmların hapishaneden çıkartılıp Demirci Mehmet Efe'nin maiyetine alınması üzerinde durmuştur. Bu durumda biz yine bu belgenin Akcan'ın kitabının 19. sayfasındaki "10 Haziran 1919'da Bozdoğan kasabasını basmıştır" ifadesini desteklemek için mi yoksa devamında mahkûmların Demirci Mehmet Efe'nin maiyetine alınmasını göstermek için mi dipnotta belirtildiğini anlayamamış durumdayız. Bunun dipnot kullanırken ve içeriğini aynen yayımlamadığımız bir belgeye atıf yaparken ortaya çıkan yöntemsel (ne demekse?E.A) hata olduğunu söylemek durumundayız¹⁰."

Bu ifadelerden ve imalardan anlaşılacağı üzere Özdemir, şahsımızı yöntem bilmemekle, "içeriği iyi incelenmemiş" ve "şüpheli belge" kullanmakla itham etmektedir. Daha açık ifadeyle bizi belge uydurmakla suçlamaktadır. Bir arşiv vesikasının nasıl dipnot düşüleceği ve bir akademik çalışmada nasıl kullanılacağı konusunda Özdemir ile aramızdaki farkı görmek isteyenler, bizim çalışmamızın tamamına, Özdemir'in ise bizi eleştirdiği makalesindeki arşiv vesikalarını nasıl kullandığına bakabilirler. Özdemir, çalışmamızın ekler kısmına bahsi edilen belgeyi neden koymadığımızı da merak ettiği için o merakını da gidermeliyiz: Sayın Özdemir, layık-ı veçhile eski yazıyı bilir ve arşiv vesikalarına dayalı bir çalışma yaparsanız, kullandığınız bütün belgeleri ekler kısmında göstermezsiniz. Ancak sizin yaptığımız gibi "anılara ve romanlara" dayalı bir çalışma yaparsanız, göz boyamak için makalenin ortasına elinizdeki hep topu üç belgenin "aslını ve Türkçe tercümesini¹¹" koyarsınız!

Özdemir, Demirci Mehmet Efe'nin Bozdoğan kasabasını basmasıyla ilgili olarak ne bizim ne de diğer araştırmacıların verdiği bilgilerden tatmin olmamış olacak ki "Bir baskın ve bir soygun olduğu kesin gibi gözüküyor. Ama neresi ve ne zaman? Bu konu Demirci Mehmet Efe'nin Kuva-yı Milliye'ye katılımı bakımından önemlidir¹²" diyor. Demirci Mehmet Efe'yle ilgili yaptığımız çalışmamızda onun Kuva-yı Milliye'ye katılım sürecini, bu süreçte yaptığı Bozdoğan ve Karacasu baskınlarını arşiv vesikalarına dayanarak ve tarihler vererek ortaya koyduğumuz halde Özdemir, bu bilgilerden tatmin olmamış gözükmektedir. Bir tarihçi, aynı konuyla ilgili kendisinden önce yapılan çalışmada yer alan belge ve bilgilere kuşkuyla yaklaşıyor, verilen bilgilerden tatmin olmuyorsa yapması gereken şey daha kapsamlı bir çalışma yürütmek suretiyle yeni belge ve bilgilere ulaşmaktır!

¹⁰ Özdemir, a.g.m, s. 207.

¹¹ Özdemir'in nazarında eski harflerle yazılmış bir metin, anlaşılan Türkçeden başka bir dil olarak görülmektedir ki Türkçeye tercüme etmekten bahsediyor. Bkz. Agm, s. 242.

¹² Özdemir, a.g.m, 208.

Ama Özdemir böyle yapmadığı gibi hatırat gibi, bir tarihçinin ve akademisyenin son derece ihtiyatlı yaklaşması ve mutlaka başka kaynaklarla teyit ederek kullanması gereken bir kaynak türünü fütursuzca kullanmıştır. Hatta emekli bir emniyet görevlisi olan İbrahim Kiraz'ın yazdığı romanları bilimsel bir makalede defalarca referans göstermiştir¹³. Özdemir'den, arşiv vesikaları kadar, romanlara ve anılara da kuşkuyla yaklaşmasını istemek hakkımızdır! Sizden önce yapılan çalışmalarda arşiv vesikalarından şüphe ve kuşku duymak ama anılar ve romanlardaki bilgileri mutlak doğru kabul ederek bu bilgilerden bilimsel makale üretmek!

Şimdi de anılar ve romanlar üzerinden okunduğunda nasıl bir Kuva-yı Milliyeci portresiyle karşı karşıya kalınacağını anlamak için Özdemir'in, Demirci Mehmet Efe'nin şahsında, Batı Anadolu'da Yunan işgaline karşı mücadele veren Kuva-yı Milliyeciler hakkındaki yorum ve değerlendirmelerine göz atalım. Biz bu ifadelerin veya bilgilerin doğruluğuna ve yanlışlığına girmeyeceğiz. Özdemir'in bu ifadelerinin akademik dil ve üslup açısından değerlendirmesini okuyucuların takdirine bırakıyoruz. Yazım ve noktalamalarına ve cümle bozukluklarına dokunmaksızın aynen aktarıyoruz:

“Kuva-yı Milliye adını taşıyan bu çetenin kimi yaptıkları Yunan Mezalimi diye tarihe geçen olaylardan hiç de farklı olmayan bir vahşet boyutundadır...¹⁴”

“... Batı Anadolu'da Kuva-yı Milliye'yi oluşturan kitlenin, ister eski efezbeke geleneğinden gelen çeteler olsun, ister sonradan bireysel olarak Kuva-yı Milliye bünyesine giren sıradan insanlar olsun, büyük çoğunluğu, ideal tipler değildir¹⁵.”

“Milli Mücadeleyi Batı Anadolu'da örgütleyen aydın insanlar, asker-sivil bürokrat kesim büyük ölçüde bir ortaçağ manzarasını andıran, devletin büyük ölçüde çekildiği, güçlünün güçsüzü ezdiği cehaletin egemen olduğu bir ortamın doğrudan ürünü olan, ahlaki değer yargıları her yönden eksikli insan malzemesine dayanmak zorundaydılar¹⁶.”

“Bu çete reislerinin Milli Mücadele taraftarı olmayı, halk nezdinde “meşruluk” kılıfını elde etmek için bir araç olarak kullandıkları, vatanseverlik,

¹³ Özdemir, a.g.m, s. 204, Dipnot: 7.; Özdemir'in bu romanı kaynak göstererek Demirci Mehmet Efe'nin Nazilli'deki Ziraat ve Osmanlı Bankalarını bastığı bilgileri doğru değildir. a.g.m, s. 235.

¹⁴ A.g.m, s. 228.

¹⁵ A.g.m., s. 212.

¹⁶ A.g.m.,s. 212.

ülkenin kurtuluşu gibi yüce ideallerin ya görüntüden ibaret olduğunu ya da çok arka planda kaldığını söyleyebiliriz¹⁷.”

“Demirci Mehmet Efe'nin bu “astığı astık, kestiği kestik” tutumu basit bir metafor değildir. Demirci Mehmet Efe, gerçekten de kendi mahkemesini ve anında infaz etmek uygulamalarıyla vahşi bir terör düzeni kurmuştur. Onun astığı insanları teşhir etmek gibi son derece medeniyet dışı uygulamaları, insanların asıldığı bir ağacın, dallarından asılmış insan görüntüsüyle yörede “İnsan Meyvesi” adı ile anılmasına bile yol açmıştı¹⁸.”

“Kuva-yı Milliye'nin bu tür çete reisleri terör ve diktatörce yöntemler ile korku salarak Heyet-i Merkeziye'leri kendi amaçları için bir araç olarak kullanıyorlardı¹⁹.”

“...Demirci Mehmet Efe gibi Efeler, Milli Mücadele'nin erken döneminde Milli Mücadele'nin ilk örgütlenmelerinde de etkili konumları ele geçirmişlerdir. Sadece sahip oldukları unvanlar onlara göreceli bir meşruluk kazandırıyor, onlarsa bir bakıma silahlarının yönünün zaman zaman Yunan işgal güçlerine olması dışında halk üzerinde eskisi gibi terör, baskı ve korku estiren bir çapulcu grubu gibi davranmayı sürdürüyorlardı...²⁰”

“... Görülüyor ki Kuva-yı Milli'ye adı altında belli bir yörede meşruluk elde etmiş Demirci Mehmet Efe yönetimindeki çete, “Milli Amaç” örtüsünü yağma ve taşkınlıkları için kullanmışlardır...²¹.”

“Bu çeteler eşkıyalık kabul edilen eylemlerini bırakarak Kuva-yı Milliye bünyesine girdikleri için ahlaki açıdan arınmış ve bütün kötücül huylarını bırakmış değillerdir²².”

“Bu çeteler, Denizli Faciasından çok açık bir biçimde görüleceği üzere işkence etmek, yargılamaksızın öldürme, keyfi davranma ve yağma gibi ahlaksız ve kötücül eylemlerini, hep sürdürmüşlerdir. Sadece Yunan işgal güçlerine arada saldırmayı bölgesel ve kişisel iktidarlarını sürdürmenin meşru aracı olarak görmüşlerdir²³.”

¹⁷ A.g.m, s. 217.

¹⁸ A.g.m, s. 221

¹⁹ A.g.m, s. 221.

²⁰ A.g.m, s. 224.

²¹ A.g.m., s. 227.

²² A.g.m., s. 247.

²³ A.g.m., s. 247.

“Ankara Hükümeti’nin bu ortaçağ kaçkını insan malzemesiyle dolu çetelere mahkûm olmasının nedenlerine baktığımızda ise birincisi elinde Yunan işgaline karşı kullanacağı başka kuvvetin olmamasından, ikincisi ise bu çetelerin eğer bunlarla iyi geçinilmezse dönemin halk nezdinde güçlü bir destek potansiyeline sahip isyancı güçlerine katılma olasılığının belirgin olmasından söz edebiliriz. Bu çeteler, Yunan ileri harekâtı başladığı Haziran 1920’de hiçbir direnme gösteremeyerek askeri açıdan değer taşımadıklarını göstermişlerdir²⁴.”

“Bu dönemde Ankara Hükümeti ve Atatürk, bu çetelerin isyancılara karşı kullanılmasını sağlayarak ve bu iki gücün birleşmesini önleyerek önemli ve dâhiyane bir politika gütmüşlerdir. Bu çetelerin en önemli işlevi de bu olmuştur. Yoksa Atatürk gibi bir askeri dehanın Batı cephesinde bu çetelerin Yunan işgalinin ilerleyişini durduracağına bel bağlayacak bir kişilik olması beklenemez²⁵.”

Özdemir’in, Yunan işgalinden sonra ortaya çıkan ve bünyesinde efezdebeklerden tutun da asker-sivil aydınlara, kadın ve çocuklara kadar toplumun hemen hemen her tabakasından insanları barındıran Kuva-yı Milliye’ye ve Kuva-yı Milliyecilere yönelik bu ifadelerini, yaklaşımını ve üslubunu kabul etmemiz mümkün değildir. Sırf anılar ve romanlar üzerinden Demirci Mehmet Efe’yi ve Kuva-yı Milliye’yi anlamaya çalışırsanız, olayları bağlamından kopuk bir şekilde değerlendirirseniz varacağımız sonuçlar bunlardan ibaret olacaktır. Nitekim bu makaleyi okuyan bir Twitter kullanıcısının zihninde nasıl bir Demirci Mehmet Efe ve Kuva-yı Milliyeci portresinin canlandığını bu yazının girişinde ifade etmiştik. Özdemir’in, Demirci Mehmet Efe başta olmak üzere Batı Anadolu’da ortaya çıkan Kuva-yı Milliyecilere dönük üslubu ve yaklaşımı ile Damat Ferit Hükümeti’ni destekleyen basının üslubu arasında fazla bir fark yoktur²⁶. Rıza Nur başta olmak üzere 150’liklerin anılarını temel alarak Gazi Mustafa Kemal Atatürk portresi çizmek istediğimizde karşımıza nasıl bir tablo çıkarsa anılar ve romanlar üzerinden Demirci Mehmet Efe portresi çizmeye kalktığımızda üç aşağı beş yukarı aynı tabloyla karşı karşıya kalırız.

²⁴ A.g.m, s. 248.

²⁵ A.g.m., s. 248.

²⁶ Bkz. Osman Akandere- Hasan Ali Polat, **Damat Ferit Hükümeti’nin Milli Mücadele Karşıtı Politikaları**, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2011, s. 78-98.